

Sydsvenska prioriteringar

Kapacitet och redundans för transporter över Öresund

Trafikudvalgets och Trafikutskottets möte
Köpenhamn 2024-11-18

Anna Wildt-Persson, regional direktör och Lars Brümmer,
strategisk planerare i Södra regionen

Innehåll

- 10.15 Sydsvenska infrastrukturprioriteringar – perspektivet Fehmarn
- 10.30 Presentation av utredningsuppdraget Öresund
- 11.10 Frågestund
- 11.30 Borgerinddragelse i forbindelse med anlægs- og infrastrukturprojekter
Ev - eksempel på samrådsprocessen i Sverige mm

E4 Ljungby-Toftanäs

Ångelholm-Maria dubbelspår

4-spår Malmö-Lund

Nyligen invigda större satsningar i Nationell plan 2022-2033

● Järnväg ● Väg

Större nyinvesteringar i gällande Nationell plan 2022-2033

● Järnväg ● Väg

Planerade åtgärder av betydelse post-Fehmarn

Närmast Öresundsbronns fäste (Malmö)

- Malmö bangård, planskild spårkorsning klar ca 2030-2035
- Malmö C - Östervärn, dubbelspår klar ca 2030-2035
- Malmö C Övre, plattformsspår klar ca 2030-2035
- Malmö godsbangård, spår 58 klar ca 2029
- Svågertorp, förbigångsspår klar ca 2030

Södra stambanan

- Slätthult, förbigångsspår klar ca 2031
- Hässleholm, förbigångsspår klar ca 2030-2035

Godsstråket genom Skåne

- Teckomatorp-Kävlinge, mötesspår klar ca 2031
- Lommabanan & Söderåsbanan, bulleråtgärder delvis pågående

Summa ca 3 miljarder kronor

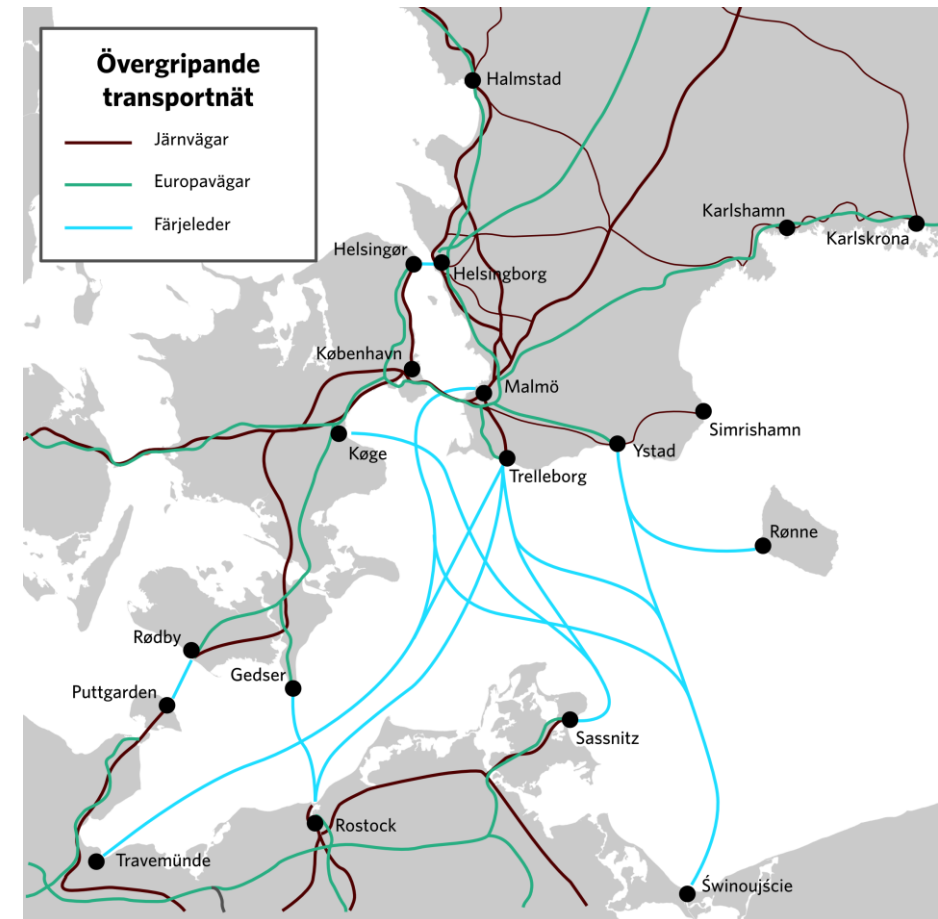

Kapacitet och redundans för transporter över Öresund

Uppdraget

- Ett av ca tio kortfattade uppdrag givna av regeringen inför ny Nationell plan
  - ...
  - ”Kapacitet och redundans för transporter över Öresund, inklusive fortsatt fördjupning Helsingborg–Helsingör.”
  - ...
- Utgångspunkter
  - Utredning ”Järnvägskapacitet Skåne”, 2023
  - Strategisk analys HH, 2021
  - Utredning tåg färja Trelleborg–Rostock, 2024
  - mm

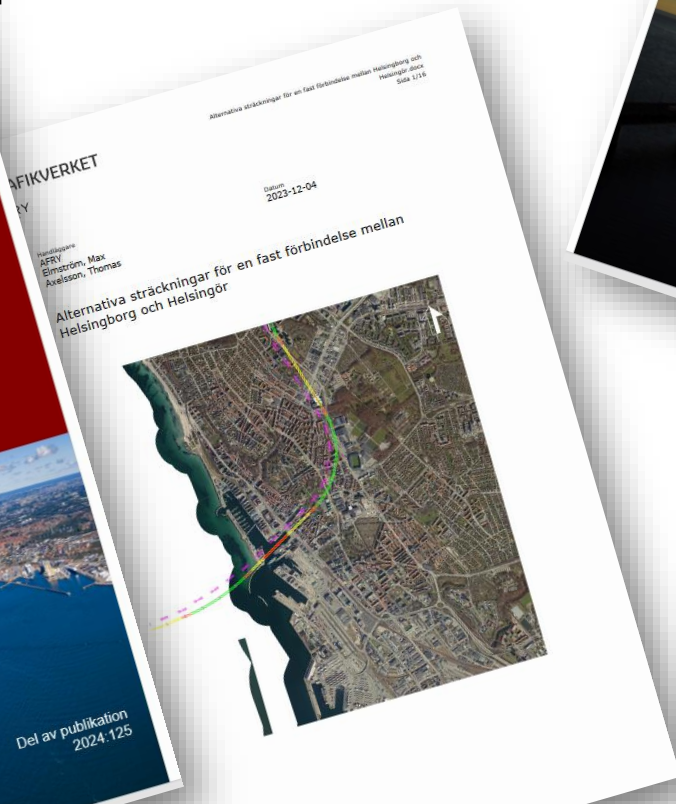
D.v.s. ett ensidigt svenskt uppdrag från svenska regeringen, danska myndigheter har inget uppdrag

Leverans

- Huvudrapport Kapacitet och redundans Öresund
  - Person- och godstrafik på väg och järnväg
  - Tre perspektiv: ca år 2030, 2040 resp. 2050
- Fördjupning Helsingborg Helsingör
- Tre underlagsrapporter

**Mer kapacitet över Öresund
behövs efter 2050**

**- först behöver
begränsningarna på land
åtgärdas**

Kapacitet väg

- God kapacitet på bron. 60% belastning år 2040
- Begränsningarna finns under högtrafikperioder i det till bron anslutande vägnät
- Det är det regionala resandet inom Skåne (resp Själland) som ger upphov till begränsningarna i det anslutande vägnät

Belastning under maxtimme år 2040

HELSINGBORG

**Maxtimme
(11% av ÅDT)**

- Friflödes
- Påverkan hastighet
- Ökad hastighetspåverkan
- Över kapacitet

**Maxtimme
(11% av ÅDT)**

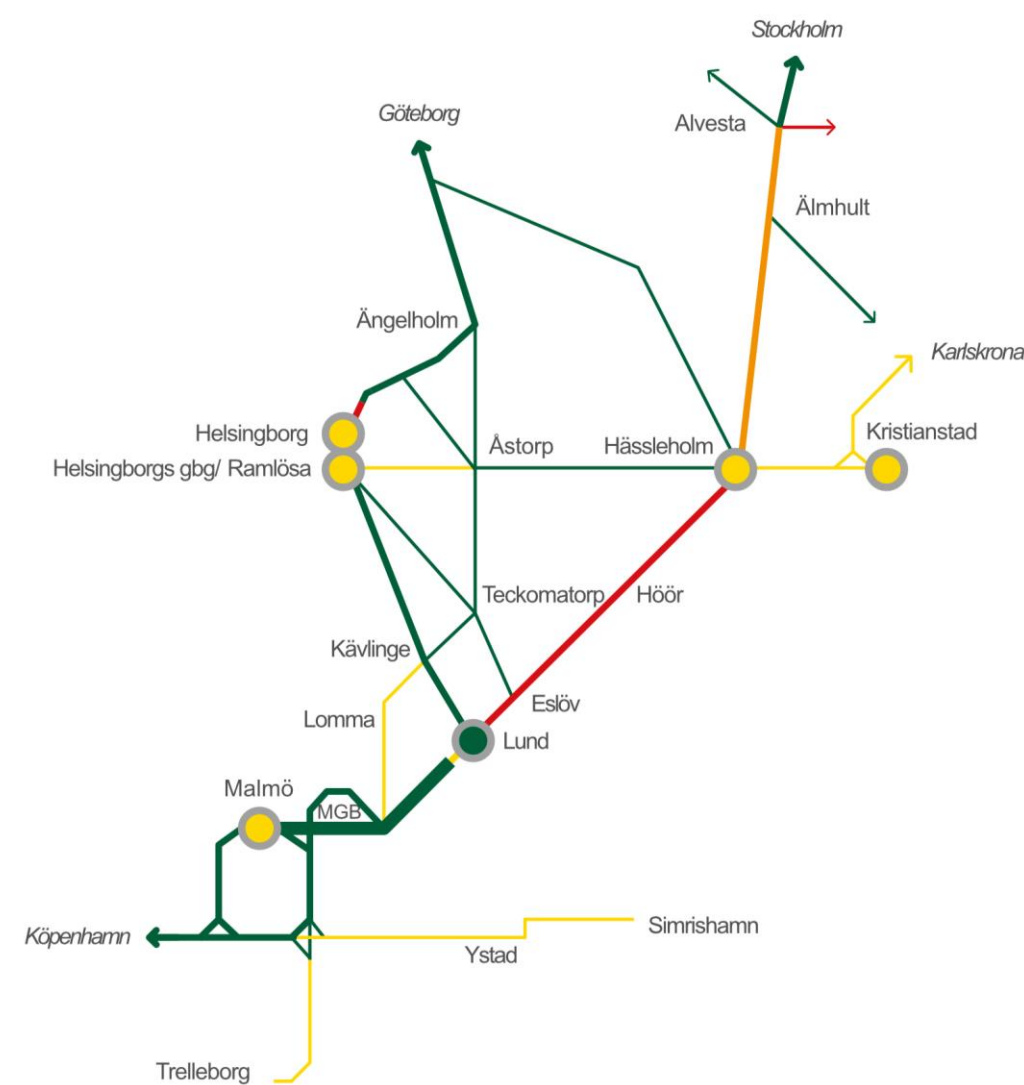
- Friflödes
- Påverkan hastighet
- Ökad hastighetspåverkan
- Över kapacitet

MALMÖ

Kapacitet järnväg 2024

- Trafikering över bron idag (per timme och riktning):
6 Öresundståg + 1-2 fjärrtåg + 2 godståg
– Med gränskontroller är detta max
- Maxkapacitet bron (per timme och riktning):
12 persontåg + 2 godståg alternativt
10 persontåg + 3 godståg
- Idag går 25–35 godståg per dygn över bron
- 2 (-3) tåglägen per timme och riktning ger en praktisk kapacitet på drygt 90 tåglägen per dygn
- Basprognos 2045 anger 50 godståg per dygn

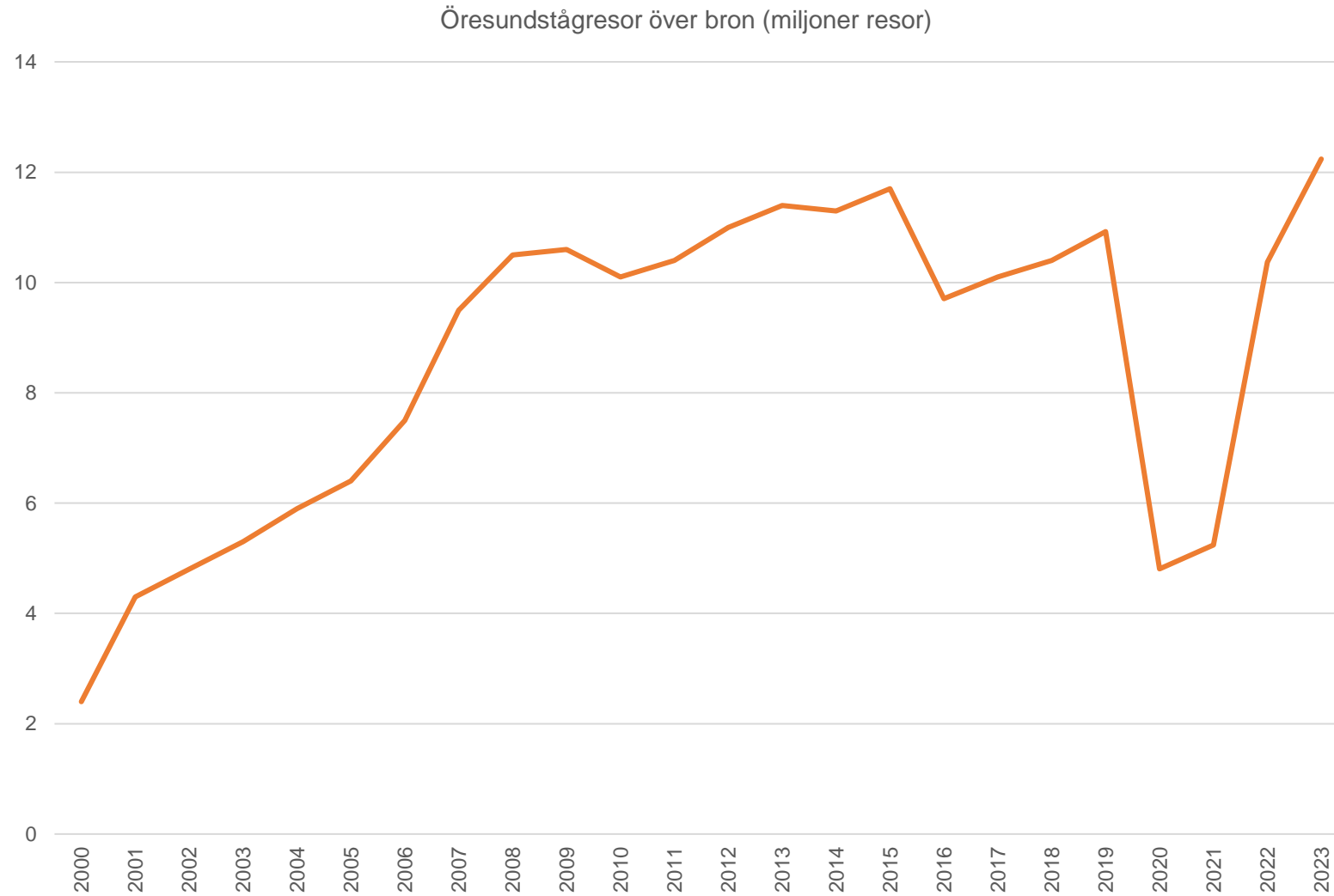
Förklaring:

- inga kapacitetsproblem
- fyrspår med vissa kapacitetsproblem på två spår, inga kapacitetsproblem på övriga två spår
- begynnande kapacitetsproblem, kan bli problem att uppfylla trafikeringsoönskemål, går att öka trafiken ytterligare

- kapacitetsproblem, godstågen har stora framkomlighetsproblem under högtrafiken
- omfattande trafik under hela dygnet i förhållande till bananställgängliga kapacitet
- ej utredd linje, stora osäkerheter om dragningen

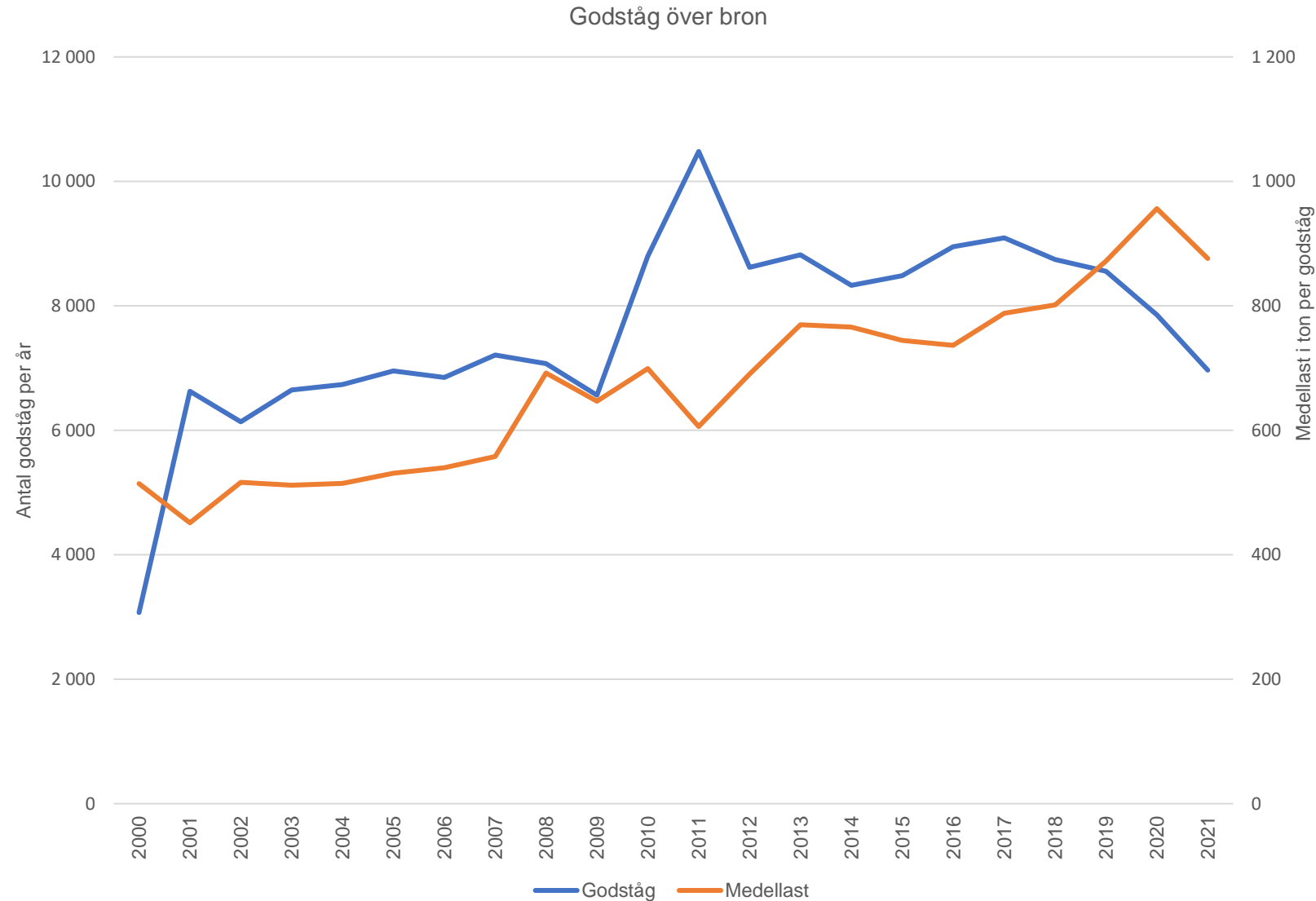
Streckens tjocklek indikerar hur många spår sträckan har, ju tjockare streck desto fler spår

Tågresor Öresundsbron

Utveckling godstågstrafik Öresundsbron

Kapacitet järnväg 2040+

Kapacitet järnväg 2050+

Slutsatser kring kapacitet

- Kapacitetsbegränsningarna finns under överskådlig tid inte över Öresund utan på landinfrastrukturen, för både väg och järnväg
- Gränskontrollerna begränsar kapaciteten i dagsläget för järnvägssystemet
- Den mest prioriterade åtgärden för järnvägssystemet i södra Sverige såväl som över Öresund är ytterligare två spår mellan Hässleholm–Lund
- Järnvägskapaciteten norr om Hässleholm sinar före över Öresund
- Höga ambitioner kring antalet persontåg över Öresundsbron från svenska regionala och nationella aktörer – annan syn i Danmark givet kapacitetsbegränsningarna på Köpenhamn H

Förslag till åtgärder

Förslag till åtgärder 2030, 2040, 2050

- Bekräftar behovet av flera redan högt prioriterade åtgärder:
  - Två nya spår Hässleholm-Lund
  - Förbigångsspår
  - Kapacitet Malmö-noden
  - Kapacitet Noden Hässleholm
  - Kapacitet Malmö-noden
  - E6 ytterligare körfält
  - E6 ITS
- Lyfter även mer framtida åtgärder:
  - Differentierad avgift i tid på Öresundsbron
  - Kilometer-skattesystem
  - Ytterligare förbigångsspår
  - Två nya spår Hässleholm – Alvesta
  - Mer kapacitetsstarka gods- och persontåg
  - Mer styrande banavgifter
  - Samt - ny kapacitet över Öresund bortom 2050

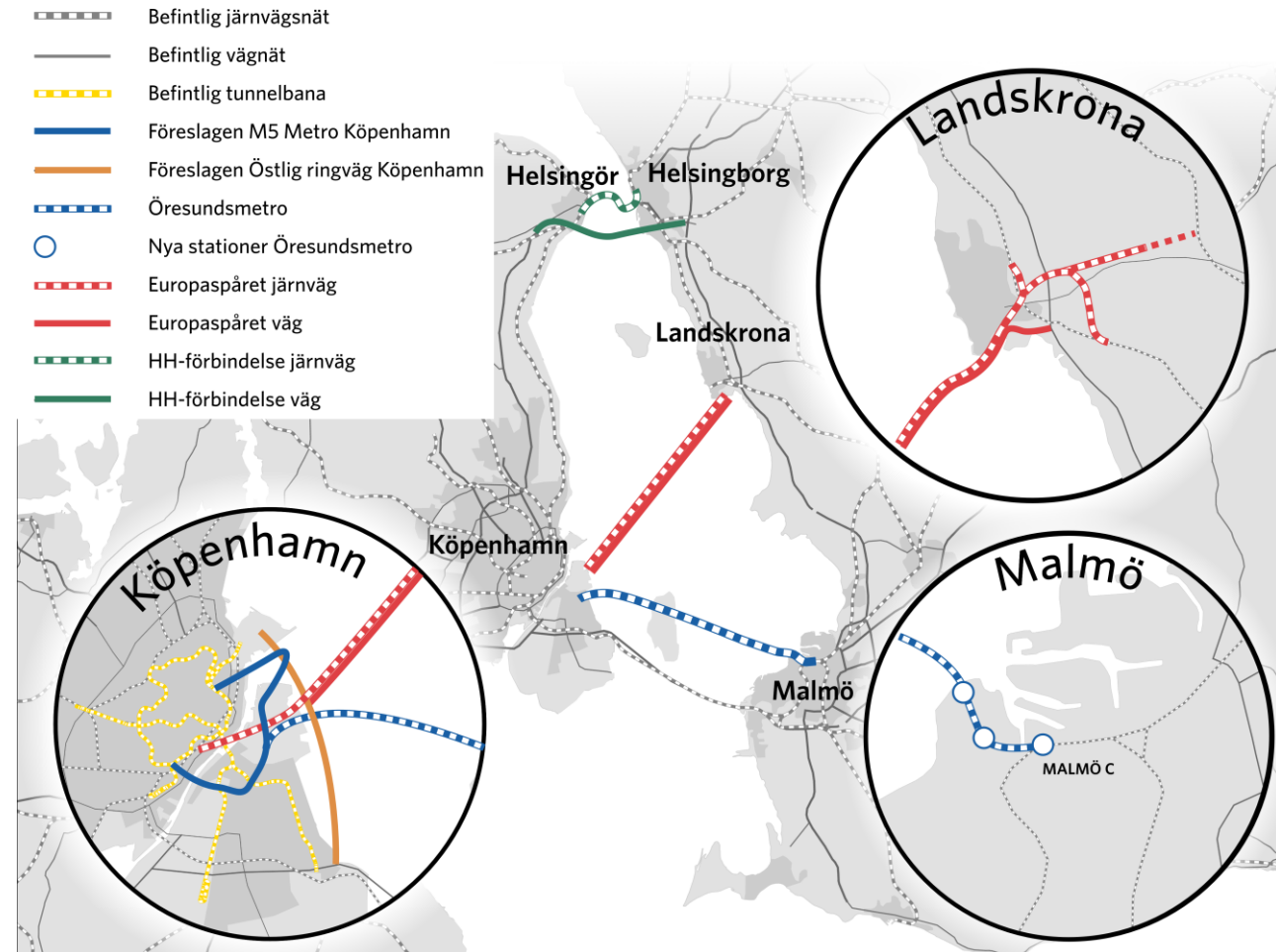

A long bridge stretches across the sea towards the horizon under a dramatic sunset sky. The sun is low on the horizon, creating a bright reflection on the water. The sky is filled with dark, heavy clouds, with some lighter patches where the sun's light breaks through. The bridge is a dark silhouette against the lighter sky and water.

Förslagen till nya förbindelser över Öresund löser inte alla utmaningar med kapacitet och redundans på ett effektivt sätt

Värdering av fasta förbindelser

- Åtgärder 2050+
- Konsultstöd: översiktligt värdera Öresundsförbindelsers effekter utifrån befintligt material
  - Fast förbindelse Helsingør–Helsingborg
  - Europaspåret
  - Øresundsmetro
- Kapacitet, redundans, landinfrastrukturens förutsättningar, kostnader, tillgänglighetseffekter - samt landsidan i Danmark

HH-FÖRBINDELSE -VÄG OCH JÄRNVÄG

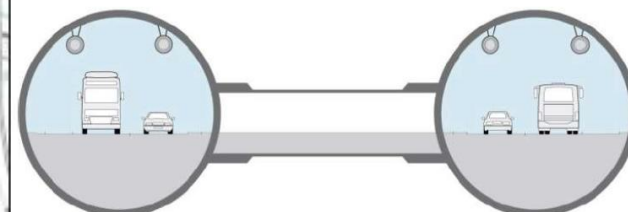
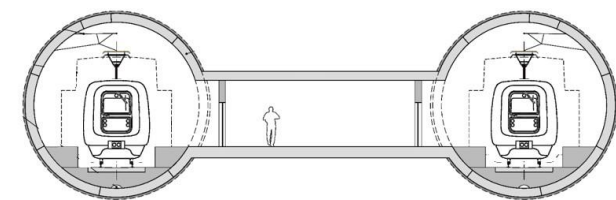
HH

- Tillför kapacitet för persontågstrafik
- Godstågstrafik inte möjligt (men ev i nödläge)
- Kystbanens trafikupplägg påverkar lösningen
- God kapacitet i det anslutande vägnätet
- Goda tillgänglighetseffekter i NV Skåne
- Intrång i Helsingör (inlösen av fastigheter)
- Kostnads kalkylen i nedre spannet
- Vägförbindelsen samhällsekonomiskt lönsam

FÖRKLARINGAR

- STATION
- CLUTACOVER/RETNINGSRINNE
- TJÄN RÖRRAAD TUNNEL DIAMETER 9 M
- TRÄG
- YTLAGR

- Lösningar studerade sedan lång tid tillbaka
- Väg- och järnvägsförbindelse
- Borrade tunnlar, 4 st
- Studerad gemensamt av myndigheter DK+S
- 57 mdkr prisnivå 2020

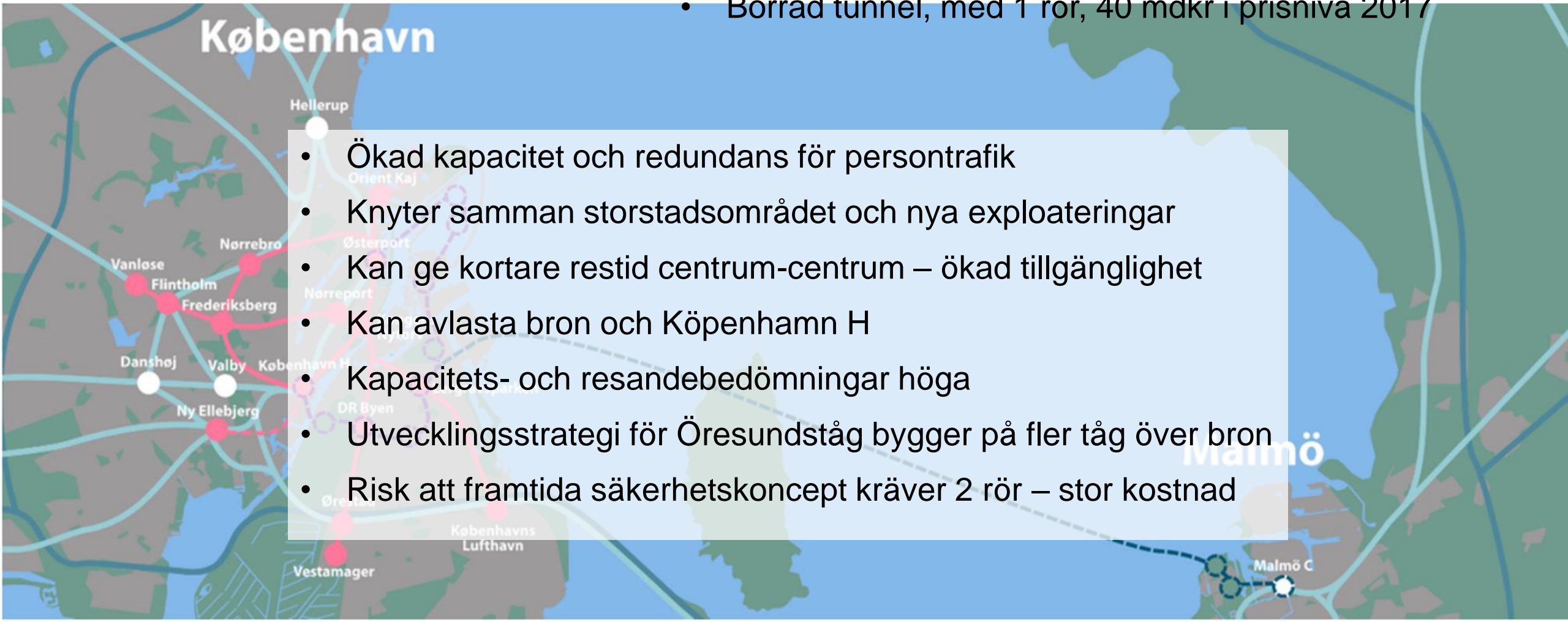

Vejtunnel

Öresundsmetro

- Studerat sedan 2010
- Tunnelbana och ett stadsutvecklingsprojekt som knyter samman stora kommande exploateringar i Cph och Mö
- Borrade tunnel, med 1 rör, 40 mdkr i prisnivå 2017

- Ökad kapacitet och redundans för persontrafik
- Knyter samman storstadsområdet och nya exploateringar
- Kan ge kortare restid centrum-centrum – ökad tillgänglighet
- Kan avlasta bron och Köpenhamn H
- Kapacitets- och resandebestämningar höga
- Utvecklingsstrategi för Öresundståg bygger på fler tåg över bron
- Risk att framtida säkerhetskoncept kräver 2 rör – stor kostnad

Europaspåret

- En väg- och järnvägsförbindelse
- Sänktunnel kust-kust 21 km
- Svenska sidan marknivå resp schakt
- Danska sidan borrhade tunnlar
- 85 mdkr i prisnivå 2023

- Kapacitet och redundans för väg och järnväg
- Ökad tillgänglighet mellan Storköpenhamn och NV/mellan Skåne
- Omfattande tunnelbyggnationer under Köpenhamn
- Omfattande investeringar och byggnationer på svensk sida
- Omfattande följdinvesteringar på svenska sidan – bangård Marieholm, dubbelspår Marieholmsbanan, koppling Södra Stambanan
- Tågtrafik bedöms behöva bestå av ny trafik, då dagens trafik behöver finnas till målpunkterna Malmö och Lund.
- Kostnads kalkylen bedöms vara i det nedre spannet

Summering värdering av fasta förbindelser

- fördelar och nackdelar finns med alla
- Är i grunden olika lösningar
- Trafikverket ser inte att något av förslagen till nya förbindelser löser alla utmaningar med kapacitet och redundans på ett effektivt sätt
  - HH - Tillför kapacitet och redundans, men godstågstrafik inte möjlig
  - Europaspåret - Tillför kapacitet och redundans, men omfattande landinvesteringar, samt följdinvesteringar
  - Öresundsmetron - Tillför kapacitet och redundans för persontrafik – men är lokal trafik
- Överensstämmande med utvecklingsstrategin för Öresundstågssystemet?

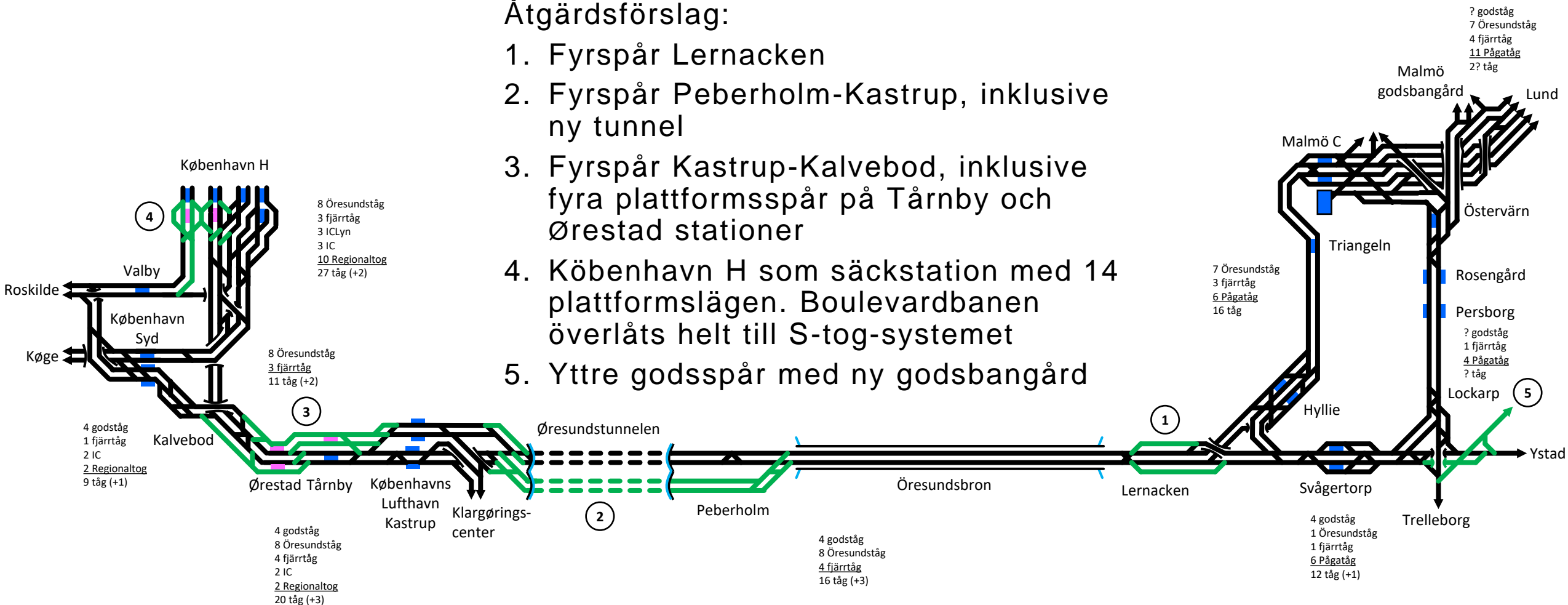

Öresundsbrokonsortiet ny studie 2024-02

Järnvägen Köpenhamn-Malmö 2050-2100

Åtgärdsförslag:

1. Fyrspår Lernacken
2. Fyrspår Peberholm-Kastrup, inklusive ny tunnel
3. Fyrspår Kastrup-Kalvebod, inklusive fyra plattformsspår på Tårnby och Ørestad stationer
4. Köbenhavn H som säckstation med 14 plattformslägen. Boulevardbanen överläts helt till S-tog-systemet
5. Yttre godsspår med ny godsbangård

En ny fast förbindelse bör..

Principiella utgångspunkter att beakta för ny infrastruktur över Öresund – utifrån ett statligt perspektiv

Principer/mål

- ...tillföra kapacitet på järnväg (efter utbyggnad av Hm-Lu och Av-Hm)
- ...skapa redundans för gods på järnväg

Funktioner

- ...vara funktionell för gods- och persontågstrafik, för att ge tillräckliga nyttor/användande
- ...koppla till de stora stationerna i persontågssystemet
- ...koppla till godsringningen och till järnvägsnätet för godståg

Finansieringslösning

- ...vara en kombinerad väg- och järnvägslösning för att lösa egenfinansieringen

Övergripande syfte

- ...skapa integration och nyttor på svensk och dansk arbetsmarknad

Fördjupning Helsingborg – Helsingör

- Plan-och profilstudie (Helsingör)/Helsingborg till Maria = genomförbart
- Maxlutning på 25 ‰ från -60 m under Öresund till -30 m vid Helsingborg C
- Maxlutning 25 ‰ upp till Maria
- Järnvägstunneln ca 3 km kortare eller ca 15 % lägre kostnad än Strategisk analys

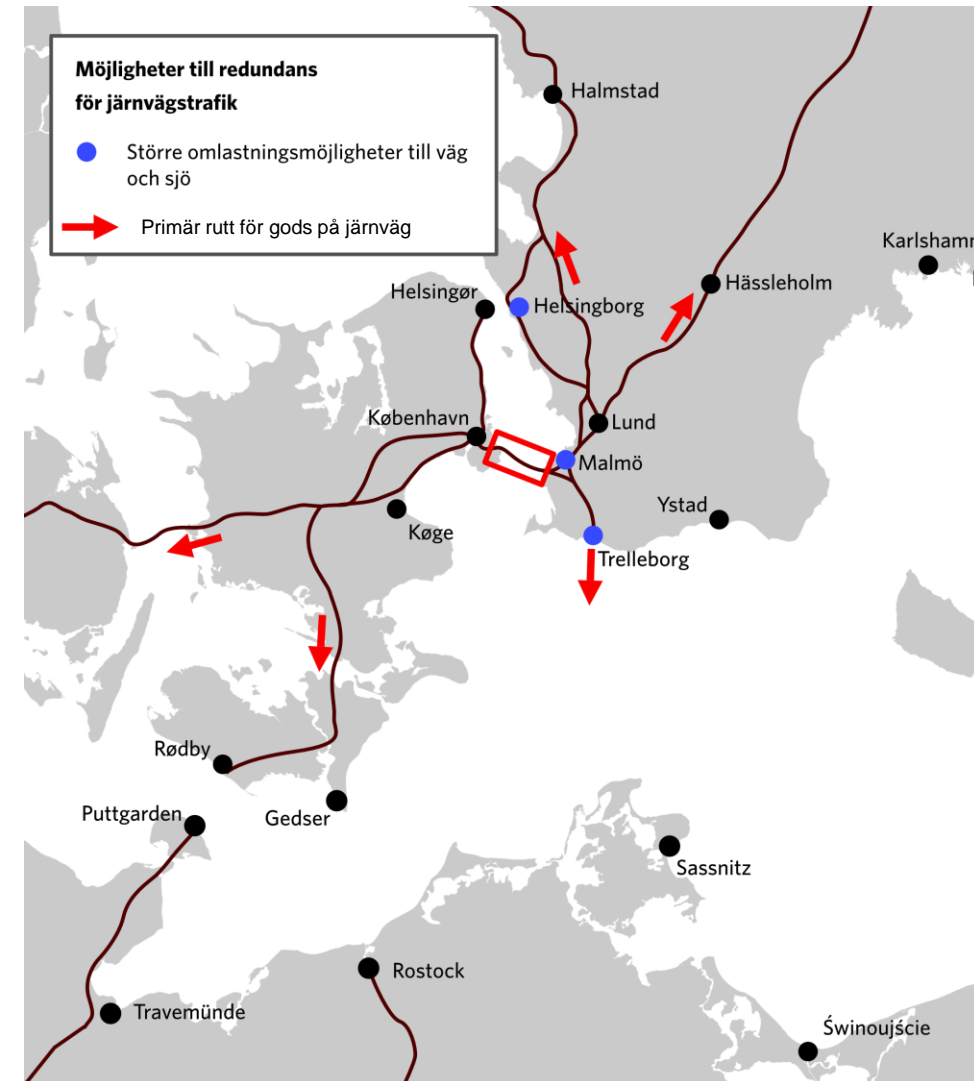

**Det finns flera alternativa transportvägar
för vägtrafiken men få alternativ för
järnvägstrafiken**

Slutsatser kring redundans

- *Definition: att det finns en alternativ transportväg*
- För väg – finns stora möjligheter till andra vägval
- För persontransport på järnväg – finns vissa möjligheter till omstigning
- För gods på järnväg – finns begränsade alternativa körvägar och stor sårbarhet
- Beredskapsperspektivet och det militära behovet viktigt – ej en del i denna utredning

Ny infrastruktur över Öresund kan beroende på funktion ha olika ansvar och finansieringslösningar

Slutsatser kring finansiering

- Det är troligt att ny infrastruktur över Öresund även i framtiden genomförs av staterna gemensamt ägda bolag
- En ny fast förbindelse över Öresund skulle sannolikt kunna finansieras via intäkter från vägtrafik
- Andra intäktsvarianter kan på sikt bli möjliga, som trängselskattesystem eller mer utvecklade system för banavgifter och vägavgifter.

Slutsatser kring tillgänglighet och arbetsmarknadseffekter

- En utökad tillgänglighet/integration i Öresundsregionen har stora nyttor
- Det finns återstående kapacitet kvar att nyttja i befintlig förbindelse kust-kust
  - Tex kan ytterligare Öresundståg tillföras, men till Köpenhamn Syd

Utöver infrastruktur..

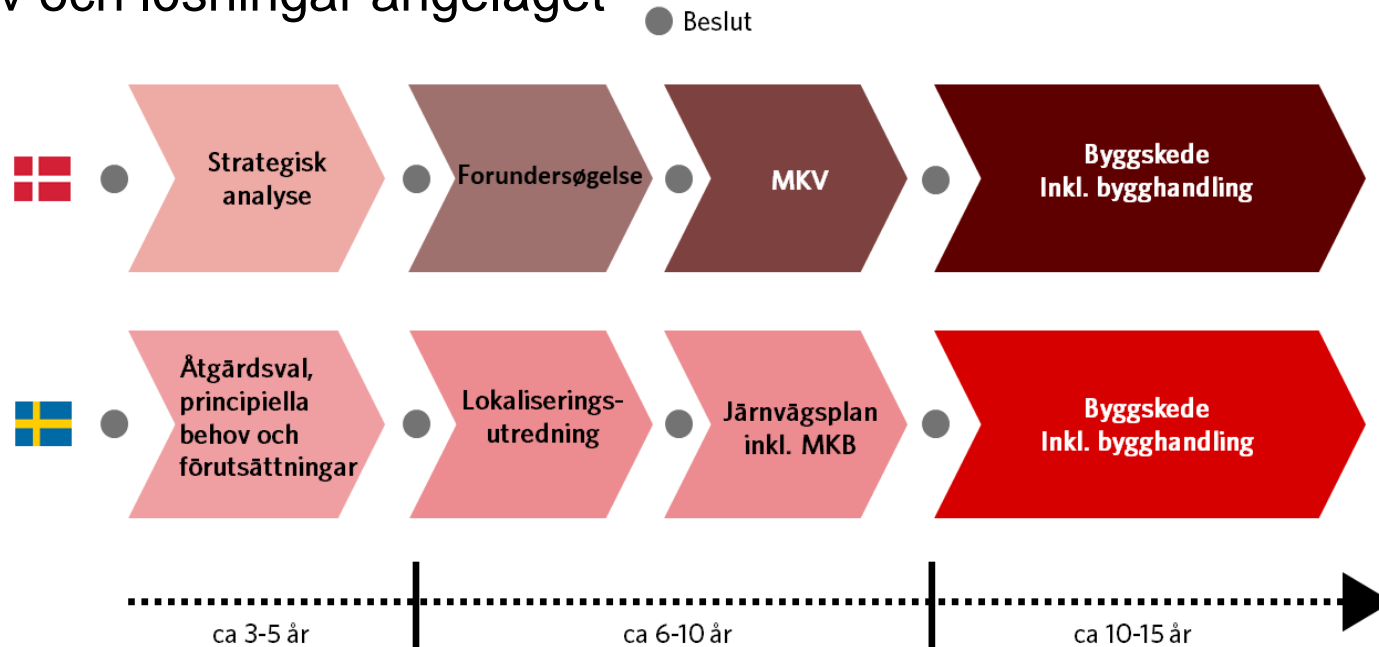
Det saknas Öresundsregionala strukturer inom näringsliv, media, universitet, politik, kultur, sport, mm. De nationella strukturerna är starka och har överhanden. (Olshov, 2013)

Det är angeläget att fortsätta utreda transportsystemet över Öresund gemensamt med danska myndigheter

Slutsatser för det långa tidsperspektivet

- Lång tid att utreda och utveckla infrastruktur, så initiala studier kring behov och lösningar angeläget

Förslag till fortsatt arbete

Bilateralt arbete om utmaningar och behov i Öresundsregionen

- Mellan svenska och danska trafik- och infrastrukturmyndigheter
- Syfte/formål: finna en gemensam planeringsinriktning
- Innehåll: Inte studera lösningar – utan snarare vad vi behöver, varför och när

Samordnat trafikprognosarbete mellan Danmark och Sverige, bla om effekterna av Fehmarn bält

Tankar efter rapporten

- Tidpunkt för en sådan övergripande bilateral studie kan vara:
  - när Helhetsplanen avslutad och beslut utifrån den är fattade (2026/27?)
  - när inledande studier av Malmö bangård är genomförda (2026?)
  - när Försvarsmakterna och ev NATO tydliggjort sin syn på behov (2025?)
- ”Kapacitet och redundans” är kanske inte rätt frågeställning - utan kanske ”regional utveckling”, ”beredskapsbehov” och ”sammahållningspolitik i Norden”

SOU 1962:53-54

Öresundsförbindelser

Köpenhamn—Malmö-området:

- Saltholmslinjen (Kastrup—Saltholm—Limhamn alternativt Kastrup—Saltholm—Malmö C)
- Dragörlinjerna (Dragör—Limhamn)

Landskrona-området:

- Venlinjen (Vedbæk—Ven—Hildesborg)
- Landskronalinjen (Skodsborg—Landskrona)
- Barsebäckslinjen (Tårbæk—Barsebäck)

Helsingör—Hälsingborg-området:

- Snekkerstenlinjen
- Tunnellinjen
- Pålsjölinjen (Marienlyst—Pålsjö)
- Sofierolinjen (Marienlyst—Sofiero)
- Højstrup—Pålsjölinjen
- Højstrup—Sofierolinjen.

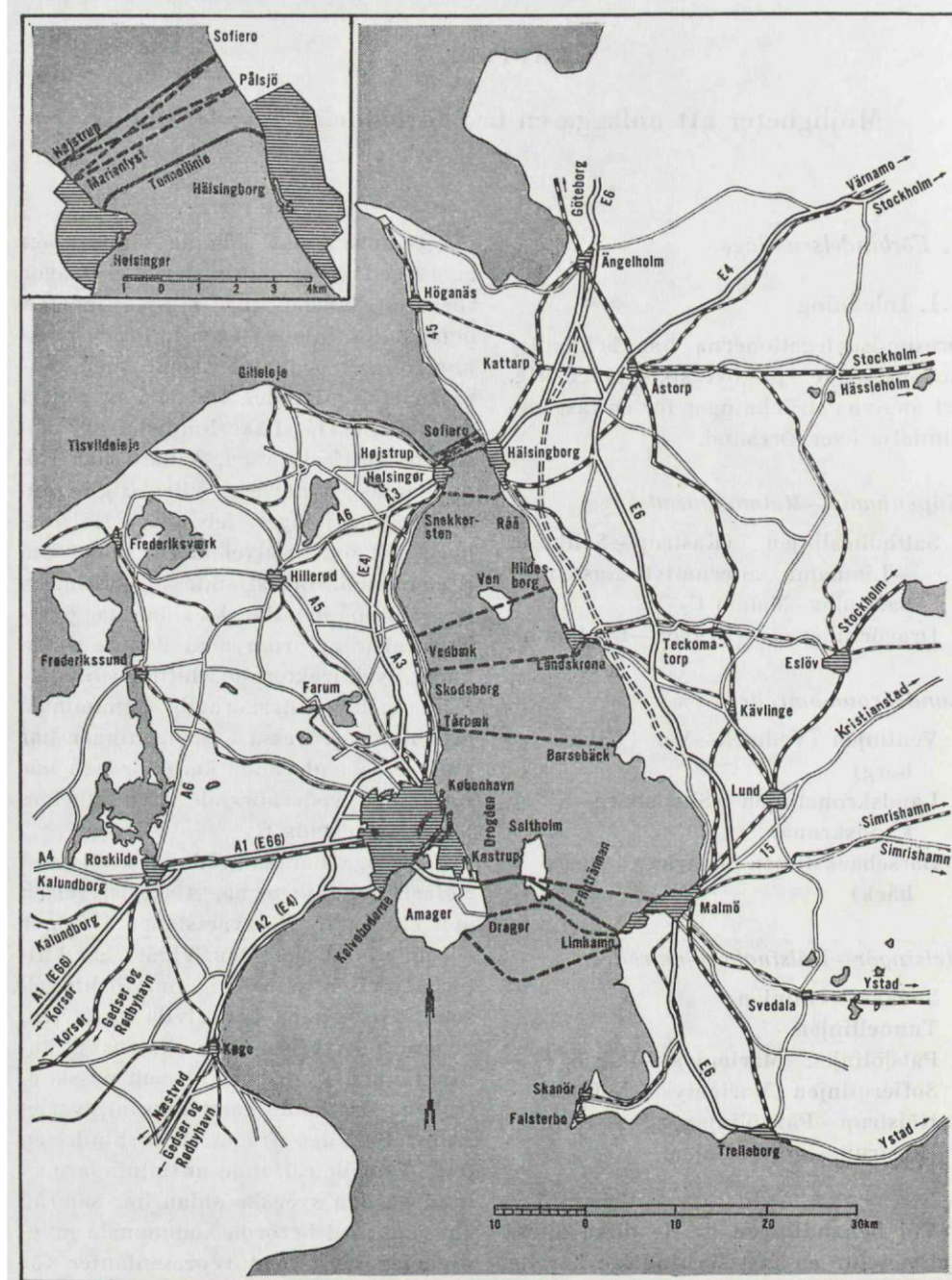

Fig. 5.1. Översikt över undersökta lägen för en fast förbindelse över Öresund.

Ny nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 – 2037

Ny nationell transport- infrastrukturplan 2026-2027

Tentativ tidplan

- reviderat planförslag kvartal 2-3 2025
- extern remiss 3 månader
- regeringen fastställer ny nationell plan och ekonomiska ramar för länsplanerna i början av 2026.

Öresundsbronns svenska intäkter

- ”På samma sätt som trängselskatterna används i Stockholms- och Göteborgsregionen bör framtida intäkter till staten från Öresundsförbindelsen återföras till satsningar på transportinfrastruktur i Öresundsregionen”
- En utgångspunkt är att lära av Trängselskattesystemen
- I Stockholm och Göteborg finns
  - en lagstiftning som styr - lag om trängselskatt (2004:629)
  - överenskommelser mellan aktörerna som grund
  - gemensamma råd som leds av Trafikverket
  - lokala/regionala trafiken genererar intäkter = satsningar på lokala/regionala infrastrukturen
- Svedab bedömer att det från 2029 kan finnas intäkter att använda
- Hur Öresundsbronns svenska intäkter kan hanteras och organiseras behöver utredas

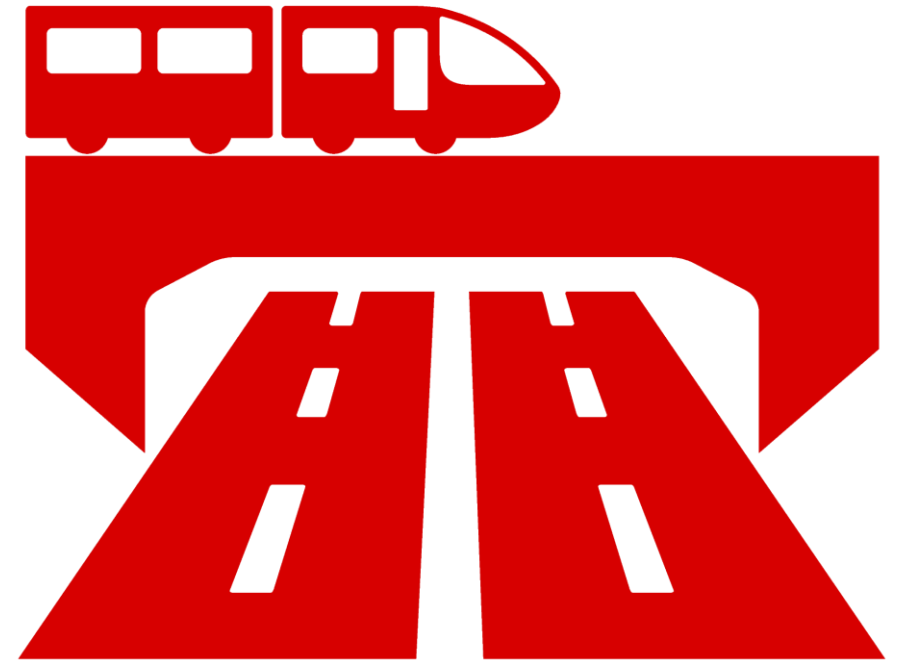
Frågestund

Samrådsprocessen i Sverige

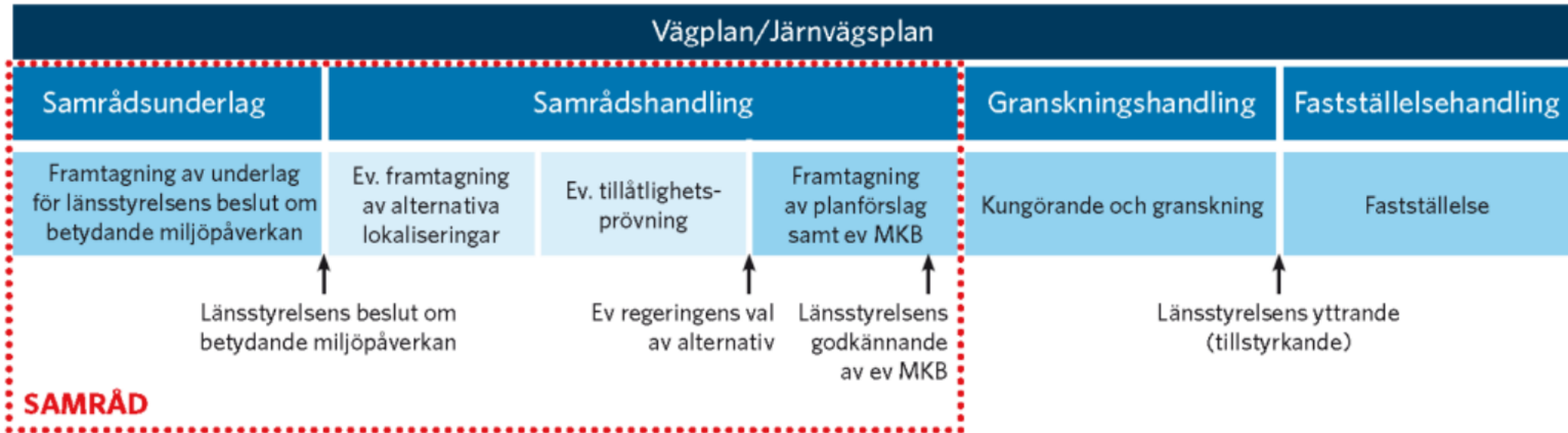
Samrådsprocess vid infrastrukturbyggande

- Väglagen
- Järnvägslagen
- Plan- och bygglagen
- Miljöbalken

Formella samråd under planläggningsprocessen

Planläggningsprocessen

- Demokratisk process som tar tid
- Olika skeden med möjlighet till insyn och samråd
- Samråd med länsstyrelser, kommuner, regioner, kollektivtrafikmyndigheter och andra myndigheter som berörs
- Samråd med allmänhet, organisationer och enskilda som särskilt berörs

A long, dark bridge stretches across the ocean towards the horizon. The sun is low on the horizon, creating a bright, shimmering reflection on the water. The sky is filled with scattered clouds, some of which are illuminated by the setting sun. The overall scene is serene and peaceful.

Tack för idag!